

LIFE Project Number

LIFE12 NAT/PL/000012

Inception Report

from 01/01/2014 to 26/09/2014

Reporting Date

26/09/2014

LIFE+ PROJECT NAME or Acronym

**Carrying out necessary conservation work on a territory of
Szachownica cave designated within Natura 2000**

**Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie Specjalnego Obszaru
Ochrony Siedlisk Natura 2000 Szachownica**

Life Szachownica/PL

Data Project

Project location	Polska, województwo śląskie
Project start date:	01/01/2014
Project end date:	30/06/2017
Total budget	2,580,056 €
EC contribution:	1 290,028 €
(%) of eligible costs	50%

Data Beneficiary

Name Beneficiary	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach
Contact person	Mr Adam Skwara
Postal address	ul. Dąbrowskiego 22, PL, 40-032, Katowice
Telephone	48-32-4206845
Fax:	48-32-4206884
E-mail	adam.skwara.katowice@rdos.gov.pl
Project Website	http://www.lifeszachownica.pl/

REQUIRED STRUCTURE:

1. TABLE OF CONTENTS

1. Table of contents.....	2
2. List of abbreviations.....	2
3. Executive summary	
3.1. General progress.....	3
3.2. Assessment as to whether the project objectives and work plan are still viable.....	5
3.3. Problems encountered.....	6
4. Administrative part	
4.1. Description of project management.....	7
4.2. Organigramme of the project team and the project management structure.....	9
4.3. Partnership agreements status (incl. date of signature) and key content.....	10
5. Technical part	
5.1. Action.....	10
5.1.1. Action A.1 Sporządzenie dokumentacji technicznej wykonania zadania.....	11
5.1.2. Action A.2 Uzyskanie uzgodnień koniecznych do realizacji projektu.....	11
5.1.3. Action B.....	12
5.1.4. Action C.1 Wykonanie zabezpieczenia stropu Jaskini Szachownica.....	12
5.1.5. Action D.1 Monitoring wpływu działań w ramach projektu.....	13
5.1.6. Action D.2 Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także przywrócenie funkcji ekosystemu.....	13
5.1.7. Action E.1 Wykonanie strony internetowej projektu.....	13
5.1.8. Action E.2 Wykonanie tablic informacyjnych i pamiątkowych.....	13
5.1.9. Action E.3 Wykonanie sprawozdania w języku niespecjalistycznym.....	13
5.1.10. Action E.4 Kampania promocyjna i informacyjna dotycząca ochrony nietoperzy..	14
5.1.11. Action F. 1 Powołanie Zespołu Projektowego i koordynacja działań.....	15
5.1.12. Action F.2 Audyt.....	16
5.1.13. Action F.3 Tworzenie sieci z innymi projektami LIFE lub z innymi projektami.....	16
5.1.14. Action F.4 Plan komunikacji po zakończeniu realizacji projektu w ramach LIFE+..	17
5.1.15. Action F.5 Plan ochrony po zakończeniu realizacji projektu LIFE+.....	17
5.2. Availability of appropriate licences and authorisations.....	17
5.3. Envisaged progress until next report.	18
6. Financial part	
6.1. Putting in place of the accounting system.....	22
6.2. Continued availability of co financing.....	23
6.3. Costs incurred.....	23
7. Annexes	
7.1. Partnership agreements.....	25
7.2. Deliverables.....	25
7.3. Maps, drawings, technical designs, technical memos etc. as appropriate.....	25
7.4. Output indicators. Definition.....	25
7.5. Other.....	25

2. LIST OF ABBREVIATIONS

- RDOŚ w Katowicach – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach
- GDOŚ – Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

- OTON - Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Nietoperzy

3. EXECUTIVE SUMMARY

3.1. General progress.

Realizacja projektu rozpoczęła się zgodnie z harmonogramem. Zaplanowane działania mają za zadanie ochronę istniejącego miejsca występowania nietoperzy na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 Szachownica.

Projekt ma na celu ochronę gatunków nietoperzy w tym: mopka (*Barbastella barbastellus*), nocka łydkowłosego (*Myotis dasycneme*); nocka dużego (*Myotis myotis*) oraz nocka Bechsteina (*Myotis bechsteinii*).

Prace wykonywane w ramach projektu będą polegały na fizycznym zabezpieczeniu stropu Jaskini Szachownica w celu niedopuszczenia do jej destrukcji. Oczekiwanym efektem finalnym będzie utrzymanie warunków bytowania 10 gatunków nietoperzy.

Zgodnie z założeniami harmonogramu, w ramach działania nr F.1 *Powołanie Zespołu Projektowego i koordynacja działań* od I kwartału 2014 r. trwały prace związane z powołaniem zespołu projektowego, którego zaangażowanie umożliwiło koordynację działań przewidzianych w projekcie. Do 31.03.2014 r. dokonano także wszelkich ustaleń w zakresie zasad jego realizacji w strukturach jednostki dotyczących przepływu dokumentów związanych z realizacją projektu. Pozwolą one na terminową realizację działań zgodnie z przewidzianym harmonogramem.

Ponadto w ramach działania F.1 dokonano przewidzianych w projekcie w 2014 r. zakupów sprzętu i wyposażenia dla pracowników zaangażowanych w realizację projektu w tym m.in.:

- samochodu marki Opel Mokka;
- sprzętu komputerowego na potrzeby zespołu projektowego;
- sprzętu fotograficznego oraz oprogramowania do edycji grafiki.

Zgodnie z założeniami harmonogramu projektu, w ramach działania A.1 *Sporządzenie dokumentacji technicznej wykonywania zadania*, który zakładał rozpoczęcie realizacji zadania od II kwartału 2014 r., 1 lipca 2014 r. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach podpisała umowę z Głównym Instytutem Górnictwa na realizację zadania obejmującego wykonanie projektu technicznego zabezpieczenia Jaskini Szachownica przed niekontrolowanym zawaleniem stropu. Wykonawcę wyłoniono w trybie przetargu nieograniczonego przeprowadzonego zgodnie z Ustawą Prawo Zamówień Publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r.

5 lipca 2014 r. pracownicy Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach wraz z przedstawicielem wykonawcy projektu technicznego zabezpieczenia Jaskini Szachownica przeprowadzili oględziny obiektu. Celem spotkania było wstępne omówienie możliwych wariantów rozwiązań technicznych planowanych prac. Podczas wizji terenowej przeprowadzono przegląd aktualnego stanu stateczności stropów sal i ociosów jaskini. Wykonawca przedstawił koncepcję działań i zarys harmonogramu prac zabezpieczających w jaskini.

Harmonogram projektu zakładał realizowanie od I kwartału 2014 r. zadań związanych z uzyskaniem koniecznych uzgodnień. W związku z powyższym :

- 24 kwietnia 2014 r. wydano Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Szachownica PLH240004, którego zapisy potwierdzają konieczność realizacji przewidzianych w projekcie działań;
- 7 maja 2014 r. wydano Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla

rezerwatu przyrody "Szachownica" (prace związane z przygotowaniem projektu zarządzenia trwały od marca 2014 r.) ;

- 12 sierpnia 2014 r. podpisano umowę z wykonawcą opracowania operatu oddziaływania prac projektowych na środowisko;
- 29 sierpnia 2014 r., w związku z planami wystąpienia o zgodę zarządzającego terenem na przeprowadzenie prac remontowych, zorganizowano spotkanie z przedstawicielami Nadleśnictwa Kłobuck w celu szczegółowego omówienia projektu, w tym zakresu planowanych prac.

Zgodnie z planem w ramach realizacji działania E.1 *Wykonanie strony internetowej projektu* w czerwcu 2014 r. uruchomiona została strona internetowa, na której dostępne są, założenia i cele projektu, dane o lokalizacji i opis walorów przyrodniczych obiektu, informacje o współfinansujących, oraz publikacje i linki związane z tematyką projektu, a także informacje dotyczące bieżącego postępu prowadzonych prac. Uruchomienie strony internetowej pozwoliło na szerszą popularyzację oraz upublicznienie działań podejmowanych w ramach realizacji projektu.

W zakresie działania E.4 *Kampania promocyjna i informacyjna dotycząca ochrony nietoperzy* przewidziano podejmowanie działań upowszechniających, w ramach których przedstawiciele zespołu promowali projekt poprzez udział w szeregu spotkań i konferencji oraz promocję na stronach internetowych i prasie.

Rozpoczęto także przygotowanie konferencji wprowadzającej do projektu, którą zaplanowano na 2-3 października 2014 r. w tym:

- podpisano umowę na obsługę konferencji oraz zakwaterowanie i wyżywienie jej uczestników (z firmą Bodeko Hotele sp. z o.o.),
- rozesłano zaproszenia.

Ponadto wykonano materiały promocyjne, w tym: foldery, ulotki, plakaty, teczki, torby, napędy pendrive.

W ramach realizacji działania F.3 *Tworzenie sieci z innymi projektami LIFE lub z innymi projektami* prowadzono wymianę doświadczeń za pośrednictwem telefonu, oraz poczty elektronicznej z przedstawicielami:

- projektu LIFE Kraków pn. "Ochrona siedlisk kserotermicznych w obszarach Natura 2000 na Wyżynie Miechowskiej,
- projektu LIFE pn. "Ochrona populacji bociana białego na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Warmińska",
- komitetu monitorującego projekt pn. „Utrwalenie efektów ekologicznych związanych z udostępnieniem Jaskini Głębokiej na Górze Zborów”.

Do przedstawicieli ww. projektów skierowano zaproszenia na organizowaną w dniach 2-3.10.2014 r. konferencję wprowadzającą. Do udziału w konferencji zaproszono również przedstawiciel projektów:

- „Ochrona populacji siedlisk nietoperzy w byłej kopalni bazaltu w Mayener Grubenfeld” (The Mayener Grubenfeld Project);
- „Wdrażanie zadań ochronnych na obszarach sieci Natura 2000 i rezerwatach przyrody w województwie lubelskim", który obejmuje między innymi wykonanie działań ochronnych na siedliskach nietoperzy w kamieniołomie komorowym w Bochothnicy poprzez fizyczne zabezpieczenie przed zawałem stropów obiektu oraz zabezpieczenie wejść.

The Report contains a description of the project implementation for the reporting period from 1 January 2014 to 30 September 2014. Implementation of the project started in

accordance with the schedule. Attainment of all the objectives assumed remains feasible. At the present stage there are no grounds for concerns about any possible failure to meet the planned deadline for the completion of the project implementation process.

The works carried out as part of the project will consist in the physical reinforcement of the ceiling of the Szachownica Cave in order to prevent its destruction. The expected final effect will be to preserve the habitat conditions for 10 bat species.

In accordance with the schedule, under Action F.1 *Appointment of a Project Team and co-ordination of actions*, since the first quarter of 2014 works related to the appointment of the project team have been in place. Furthermore, under Action F.1 equipment and devices for the staff engaged in the implementation of the project was purchased, including:

- an Opel Mokka car;
- computer equipment to be used by the project team;
- photographic equipment and graphics editing software.

As provided for in the project schedule, under Action A.1 *Drafting technical documentation for the implementation of the task*, the Regional Directorate for Environmental Protection in Katowice signed an agreement with the Central Mining Institute on the performance of a task consisting in a development of a technical design for the protection of the Szachownica Cave against uncontrolled collapse of the ceiling.

The project implementation schedule provided for the carrying out, as of the first quarter of 2014, of tasks related to the obtainment of required decisions. In this regard:

- On 24 April 2014 an Instruction of the Regional Director for Environmental Protection in Katowice was issued on a development of a plan of protective measures for the area Natura 2000 Szachownica PLH240004;
- On 7 May 2014 an Instruction of the Regional Director for Environmental Protection in Katowice was issued on the establishment of protective measures for the “Szachownica” Nature Reserve;
- On 12 August 2014 an agreement was signed with the party responsible for the carrying out of a survey of the project works’ environmental impact;
- On 29 August 2014 a meeting was held with representatives of the Forest District Inspectorate in Kłobuck in order to discuss the project in detail.

As stipulated in the plan, as part of the implementation of Action E.1 *Developing the project website*, in June 2014 the website was launched. The launch of the website made it possible to more intensely popularise and to raise public awareness of the actions taken as part of the project implementation.

As regards Action E.4 *Promotional and information campaign for the protection of bats*, actions with a view to raising public awareness have been planned. These consisted in representatives of the team promoting the project through participation in a number of meetings and conferences, and through promotion on websites and in the press.

Moreover, arrangements for the project introductory conference, scheduled for 2-3 October 2014, were commenced. Promotional materials were also developed.

As part of the implementation of Action F.3 *Networking with other LIFE or non-LIFE projects* experience was exchanged via telephone and e-mail.

3.2. Assessment as to whether the project objectives and work plan are still viable.

Szachownica to jeden z najdłuższych systemów jaskiniowych na Wyżynie Krakowsko-Wieluńskiej, położony w kompleksie lasów na terenie gminy Lipie. Wzniesienie ze względu na swoje walory zostało objęte ochroną prawną w postaci rezerwatu przyrody i Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000. Ostoja jest drugim pod względem

liczebności zimowiskiem nietoperzy w Polsce. Obecnie obserwuje się intensywny proces dezintegracji górotworu jaskini Szachownica I, który spotęgowany jest naturalnymi procesami przemarzania oraz zjawiskami krasowymi. Występują świeże obrywy skał oraz wyraźne ugięcia ławicy stropowej w sztucznie powstałych korytarzach. Istnieje ryzyko całkowitego rozpadu stropu obiektu. Zawalenie części jaskini według wszelkich danych jest nieuniknione.

Podstawowymi rezultatami projektu będzie:

- zabezpieczenie w sposób stały 1000 m² stropów sal Jaskini Szachownica,
- zabezpieczenie na stałe fragmentów stropu i ociosów jaskiniowych,
- zachowanie liczby i kubatury pomieszczeń wykorzystywanych przez nietoperze,
- utrzymanie w obecnym kształcie miejsc wlotu nietoperzy do jaskini,
- zapewnienie właściwego stanu wentylacji jaskini.

Spowoduje to zatrzymanie dezintegracji stropu Jaskini Szachownica I i utrzymanie obecnie istniejącego miejsca występowania nietoperzy na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000.

Wszelkie wskazane w projekcie cele są nadal aktualne i możliwe do przeprowadzenia. Brak jest przesłanek wskazujących, że cele projektu nie zostaną osiągnięte w zaplanowanym terminie.

3.3. Problems encountered.

Realizacja projektu przebiega zgodnie z harmonogramem a terminy wskazane we wniosku są nadal możliwe do osiągnięcia.

Wyjątek stanowi termin realizacji zadania E.4 dotyczącego wykonania materiałów i gadżetów promocyjnych, który zgodnie z „DELIVERABLE PRODUCTS OF THE PROJECT” zaplanowano na 30/06/2014.

Przesunięcie terminu realizacji umożliwiło przedstawienie w publikacji materiałów, które zostały pozyskane dopiero w późniejszym etapie realizacji Projektu (np. podczas wizji terenowej z udziałem wykonawcy projektu technicznego). Zgodnie z wnioskiem aplikacyjnym materiały, wykorzystywane mają być do kampanii promocyjnej prowadzonej m.in. w szkołach od 2015 r. zatem przesunięcie realizacji na 30.08.2014 r. nie ma wpływu na efekt rzeczowy ani też ekologiczny projektu.

7.07.2014 r. podpisano umowę z wykonawcą wyłonionym w trybie przetargu nieograniczonego zgodnie z ustawą Prawo Zamówień Publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r. na wykonanie zadania pn. “Dostawa materiałów promocyjnych w ramach zadania E.4 Kampania promocyjna i informacyjna dotycząca ochrony nietoperzy projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 pn. Carrying out necessary conservation work on a territory of Szachownica Cave designated within Natura 2000 / Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 Szachownica”, w tym: foldery, ulotki, plakaty, teczki, torby, napędy pendrive. W umowie wskazano termin dostarczenia materiałów promocyjnych na 30.08.2014 r.

Zasadniczy problem w realizacji zadania wynikał z nieoczekiwanego odstąpienia wykonawcy od realizacji umowy. Aby zagwarantować sprawną i rzetelną realizację zamówienia, kolejnego wykonawcę zlecenia obejmującego ww. zakres wyłoniono w trybie zapytania ofertowego. 19.08.2014 r. podpisano umowę z firmą S-Print 2 z siedzibą w Katowicach, wskazując termin realizacji zadania na 01.09.2014 r. Zadanie zrealizowano w terminie.

Drobne odstępstwa od zapisów zawartych we wniosku nastąpiły również przy realizacji zadania związanego z organizacją Konferencji inauguracyjnej w tym.:

- nieznaczące przesunięcie terminu konferencji. Oryginalnie planowanym terminem był koniec III kwartału 2014 r., ostatecznie jednak konferencję zaplanowano w dniach 2-3 października 2014 r.,
- zwiększenie liczby przewidywanych uczestników konferencji z 50 do 70 ze względu na problem zgłoszony przez wykonawcę projektu technicznego dotyczący nielegalnych wizyt turystów w jaskini. Również Komisja Europejska na etapie rewizji wniosku, w jednym z pytań (nr 14) zwróciła uwagę na istotę problemu niepokojenia nietoperzy przez pewne grupy społeczne tj. turyści, speleolodzy i wandale. Na etapie przygotowania wniosku zakładano, że docelowym rozwiązaniem tej kwestii może być montaż krat uniemożliwiających wejście do jaskini osobom nieupoważnionym, jednak celowe jest rozważenie optymalnej metody zabezpieczenia. W związku z faktem, iż konferencja ma na celu umożliwienie debaty na temat rozwiązania konkretnego problemu (metody zabezpieczenia), zaproszenie jak największej grupy dyskutantów (reprezentujących różne grupy, których doświadczenie mogłoby rzutować na przedmiotową kwestię np. chiropterologów, instytucji zajmujących się ochroną przyrody) wydaje się być uzasadnione. Ponadto podczas sesji referatowej planuje się wystąpienia na temat wpływu kratowania i zabezpieczania jaskiń na nietoperze.
- pomimo, iż we wniosku wskazywano na konieczność wyłonienia wykonawcy zadania związanego z organizacją konferencji w trybie przetargu nieograniczonego, w związku ze zmianą zapisów ustawy Prawo Zamówień Publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r. tj. obniżeniem stawki zamówień publicznych, od której wymagane jest stosowanie trybu przetargowego wykonawcę wyłoniono w trybie zapytania ofertowego.

Ww. zmiana zapisów ustawy pozwoliła również na wyłonienie wykonawcy zadania obejmującego dostawę samochodu osobowego w ramach działania F. 1 *Powołanie Zespołu Projektowego i koordynacja działań* w trybie zapytania ofertowego, pomimo iż we wniosku wskazywano na konieczność zastosowania trybu przetargowego.

W wyniku przeglądu danych i założeń zawartych we wniosku stwierdzono również, że w celu poprawnej realizacji działań zaplanowanych w dokumentacji aplikacyjnej koniecznym jest wprowadzenie zmian w zaproponowanej we wniosku strukturze organizacyjnej. Zmiany te pozwoliły na zwiększenie zaangażowania Koordynatora Projektu oraz Specjalisty do spraw finansowych, oraz wprowadzenie dodatkowo po 15% etatu dla Doradcy w zakresie ochrony gatunkowej i Doradcy do spraw techniczno-informatycznych, zmniejszając zaangażowanie Specjalisty do spraw zamówień publicznych.

Dodatkowo zatrudnione osoby, stanowią grupę wspomagania oraz kontroli jakości zagadnień merytorycznych oraz technicznych podczas realizacji działań w ramach projektu. Proponowane zmiany pozwoliły również na zmniejszenie łącznych kosztów wydatków dotyczących przedmiotowej kategorii wydatków (Direct Personnel costs).

Wprowadzone zmiany nie będą miały wpływu na efekt rzeczowy ani też ekologiczny projektu, a ich wprowadzenie, zgodnie z zapisami Postanowień Wspólnych, konsultowane było z monitorem projektu.

4. ADMINISTRATIVE PART

4.1 Description of project management

W strukturze organizacyjnej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach wyodrębniono odrębną strukturę do realizacji Projektu LIFE+. Zespół projektu składa się z samodzielnego stanowiska koordynatora projektu oraz 5 podlegających mu pracowników.

Koordynator projektu - oddelegowanie w wymiarze 75% etatu (termin rozpoczęcia wykonywania obowiązków od 1 kwietnia 2014 r.).

Do zadań koordynatora projektu należy m.in.:

- zarządzanie zespołem projektowym i delegacja zadań,
- nadzór nad całością projektu,
- dbanie o przestrzeganie harmonogramu rzeczowo-finansowego i planu realizacji,
- koordynacja prac merytorycznych i logistycznych projektu,
- organizacja i prowadzenie spotkań zespołu realizującego projekt,
- nadzór nad prawidłowym dokumentowaniem działań realizowanych przez zespół projektowy,
- monitorowanie kompletności i terminowości realizacji poszczególnych etapów projektu oraz inicjowanie zadań korygujących lub zapobiegawczych w przypadku zaistnienia zagrożeń,
- przedłożenie Komisji Europejskiej sprawozdań z realizacji projektu.

Asystent koordynatora projektu – 100% etatu (termin rozpoczęcia wykonywania obowiązków od 1 maja 2014 r.).

Do zadań asystenta koordynatora projektu w ramach realizacji projektu LIFE+ należy m.in.:

- koordynacja działań prowadzonych w ramach projektu,
- przygotowanie dokumentacji niezbędnej do realizacji projektu (uzyskanie zgody zarządcy terenu na wykonanie prac, nadzór nad wykonaniem operatu oddziaływania prac na środowisko, koordynacja wytworzenia publikacji pokonferencyjnych,
- wytworzenie planu komunikacji po zakończeniu zadania,
- gromadzenie i przechowywanie dokumentacji projektu,
- wykonywanie i gromadzenie dokumentacji fotograficznej z realizacji zadania,
- oznaczenie zakupionego sprzętu zgodnie z zasadami projektu,
- dokonywanie po akceptacji koordynatora niezbędnych zmian w projekcie,
- koordynacja działań z zakresu upowszechniania projektu.

Specjalista ds. Finansowych -100% etatu. Pracownika przeniesiono w ramach korpusu Służby Cywilnej (termin rozpoczęcia wykonywania obowiązków od 1 kwietnia 2014r.).

Do zadań Specjalisty ds. Finansowych należy m.in.:

- zarządzanie finansami i prowadzenie ewidencji księgowej,
- obsługa projektu pod względem administracyjnym (sprawozdania, raporty),
- kontrola i merytoryczne opisywanie faktur dotyczących wydatków ponoszonych w ramach projektu,
- współpraca z koordynatorem projektu w zakresie wszelkich zmian finansowych w projekcie,
- nadzór nad dokumentami finansowymi dot. realizacji kontraktu oraz kontrola terminowości płatności.

Specjalista ds. zamówień publicznych oddelegowanie w wymiarze 10% (termin rozpoczęcia wykonywania obowiązków od 1 kwietnia 2014 r.).

Do zadań Specjalisty ds. zamówień publicznych należy m.in:

- wybór trybu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na poszczególne etapy i zakup wyposażenia w ramach projektu,
- przygotowanie dokumentacji o udzielenie zamówienia publicznego,
- przechowywanie dokumentacji dotyczących zamówienia publicznego,
- współpraca z koordynatorem projektu.

Doradca w zakresie ochrony gatunkowej oddelegowanie w wymiarze 15% etatu (termin rozpoczęcia wykonywania obowiązków od 1 kwietnia 2014 r.).

Do zadań Doradcy w zakresie ochrony gatunkowej należy przygotowanie i weryfikacja merytoryczna działań w tym m.in:

- współpraca z ekspertami przewidzianymi do zatrudnienia w ramach realizacji projektu,
- udział merytoryczny z zakresu ochrony gatunkowej zwierząt na etapie przebiegu zaplanowanych prac w ramach Projektu,
- udział w działaniach monitorujących efekty Projektu,
- udział merytoryczny w kampanii informacyjno-promocyjnej,
- udział w przygotowaniu dokumentów będących efektami rzeczowymi przedmiotowego Projektu,
- współpraca w procesie tworzenia sieci między projektami LIFE a przedmiotowym projektem.

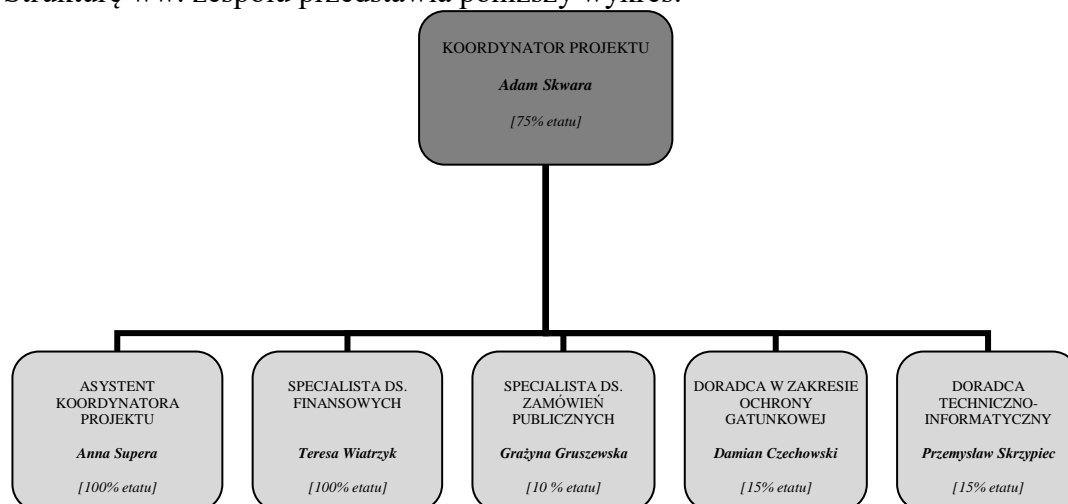
Doradca techniczno-informatyczny oddelegowanie w wymiarze 15% (termin rozpoczęcia wykonywania obowiązków od 1 kwietnia 2014 r.).

Do zadań Doradcy techniczno-informatycznego należy m.in:

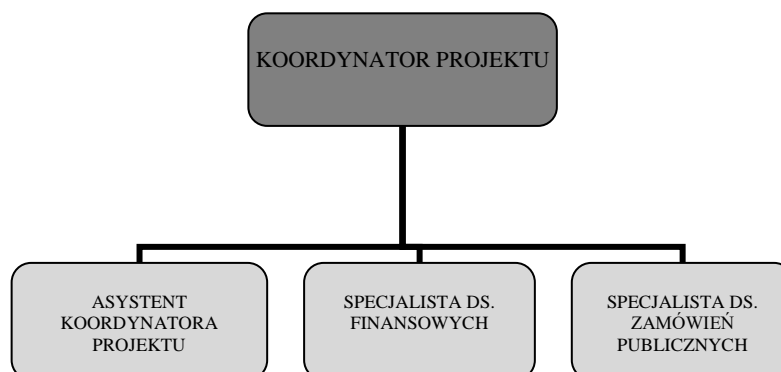
- zapewnienie wsparcia informatycznego i technicznego,
- przygotowanie opisu założeń strony internetowej, nadzór nad jej wykonywaniem przez podmiot zewnętrzny oraz aktualizacja w trakcie i po zakończeniu projektu,
- konsultacja techniczna zamówień publicznych w ramach realizowanych działań,
- udział w działaniach informacyjnych i promocyjnych,
- udział w działaniach monitorujących efekty Projektu,
- współpraca w procesie tworzenia sieci między projektami LIFE a przedmiotowym projektem.

4.2 Organigramme of the project team and the project management structure

Strukturę ww. zespołu przedstawia poniższy wykres:

Zgodnie z wnioskiem zakładano, że struktura zespołu będzie przedstawiać się następująco:

W wyniku przeglądu danych i założeń zawartych we wniosku stwierdzono, że w celu poprawnej realizacji działań zaplanowanych w dokumentacji aplikacyjnej koniecznym jest wprowadzenie zmian w strukturze organizacyjnej. Zmiany pozwoliły na zwiększenie zaangażowania Koordynatora Projektu oraz Specjalisty do spraw finansowych, oraz wprowadzają dodatkowo po 15% etatu dla Doradcy w zakresie ochrony gatunkowej i Doradcy do spraw techniczno-informatycznych, zmniejszając zaangażowanie Specjalisty do spraw zamówień publicznych.

Zmiany we wniosku nie będą miały wpływu na kształt projektu i ostateczny efekt rzeczowy i ekologiczny, usprawni to natomiast sposób jego realizacji. Dodatkowo zatrudnione osoby, stanowią grupę wspomagania oraz kontroli jakości zagadnień merytorycznych oraz technicznych podczas realizacji działań w ramach projektu. Ponadto należy zauważyć, że o ile proponowane zmiany będą w znaczny sposób ingerowały w skład planowanego do zatrudnienia personelu, to dzięki obniżeniu (racjonalizacji) wynagrodzeń pozwolą na zmniejszenie łącznych kosztów wydatków dotyczących przedmiotowej kategorii wydatków (Direct Personnel costs).

4.3 Partnership agreements status (incl. date of signature) and key content

Nie dotyczy.

5. TECHNICAL PART

Realizacja projektu rozpoczęła się i przebiega zgodnie z harmonogramem. Obecnie zakończyliśmy działania organizacyjne m.in. zatrudnienie zespołu projektowego, ustalenie zasad realizacji projektu w strukturach Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach oraz wdrożono działania przygotowawcze, konieczne do wykonania zabezpieczenia Jaskini Szachownica. Zgodnie z planem uruchomiliśmy stronę internetową o projekcie oraz zrealizowaliśmy część działań związanych z edukacją i promocją, w tym wytworzenie materiałów reklamowych oraz przygotowanie konferencji wprowadzającej do projektu. Wyposażono również Zespół projektowy w sprzęt biurowy oraz zakupiono samochód.

5.1. Actions

A.	Preparatory actions, elaboration of management plans and/or of action plans:
A.1	Sporządzenie dokumentacji technicznej wykonania zadania
A.2	Uzyskanie uzgodnień koniecznych do realizacji projektu
B.	Purchase/lease of land and/or compensation payments for use rights:

	Nie dotyczy
C.	Concrete conservation actions:
C.1	Wykonanie zabezpieczenia stropu Jaskini Szachownica
D.	Monitoring of the impact of the project actions:
D.1	Monitoring wpływu działań w ramach projektu
D.2	Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także przywrócenie funkcji ekosystemu
E.	Public awareness and dissemination of results:
E.1	Wykonanie strony internetowej projektu
E.2	Wykonanie tablic informacyjnych i pamiątkowych
E.3	Wykonanie sprawozdania w języku niespecjalistycznym
E.4	Kampania promocyjna i informacyjna dotycząca ochrony nietoperzy
F.	Overall project operation and monitoring of the project progress:
F.1	Powołanie Zespołu Projektowego i koordynacja działań
F.2	Audyt
F.3	Tworzenie sieci z innymi projektami LIFE lub z innymi projektami
F.4	Plan komunikacji po zakończeniu realizacji projektu w ramach LIFE+
F.5	Plan ochrony po zakończeniu realizacji projektu LIFE+

5.1.1. Action A.1 - Sporządzenie dokumentacji technicznej wykonania zadania

Celem działania jest opracowanie projektu technicznego zawierającego dokumentację kosztorysowo-wykonawczą niezbędną do rozpoczęcia wykonywania prac zabezpieczających strop Jaskini Szachownica, w tym m.in., szczegółowy opis technologii planowanych do użycia oraz zakres i określenie miejsc wykonywania prac. Realizacja zadania przebiega zgodnie z harmonogramem, który zakładał rozpoczęcie realizacji działania A.1 *Sporządzenie dokumentacji technicznej wykonywania zadania*, od II kwartału 2014 r. Postępowanie mające na celu wyłonienie wykonawcy wszczęto 26.05.2014 r.

1 lipca 2014 r. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach podpisała umowę znak: WOF-I.262.7.2014 z Głównym Instytutem Górnictwa na realizację zadania obejmującego wykonanie projektu technicznego zabezpieczenia Jaskini Szachownica przed niekontrolowanym zawałem stropu. Wykonawcę wyłoniono w trybie przetargu nieograniczonego przeprowadzonego zgodnie z Ustawą Prawo Zamówień Publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r.

W „DELIVERABLE PRODUCTS OF THE PROJECT” oraz w “MILESTONES OF THE PROJECT” oryginalnie termin realizacji działania zaplanowano na 31/03/2015, termin ten jest nadal możliwy do osiągnięcia.

5.1.2. Action A.2 - Uzyskanie uzgodnień koniecznych do realizacji projektu

Celem działania jest uzyskanie wszelkich uzgodnień koniecznych do realizacji zadań przewidzianych w projekcie, w tym:

- uzyskanie formalnej zgody zarządzającego terenem (w tym przypadku Nadleśnictwa Kłobuck, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach) na przeprowadzenie prac na obszarze zarządzanym przez ww. jednostkę;
- dostosowanie zapisów zarządzenia w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Szachownica”;
- opracowanie operatu oddziaływania prac na środowisko, który pozwoli na zidentyfikowanie miejsc występowania objętych ochroną gatunków, siedlisk oraz określenie rodzaju oddziaływań powodowanych przez planowane w ramach projektu roboty oraz istotność ich oddziaływania na szczególnie cenne elementy środowiska przyrodniczego, znajdujące się na terenie obszaru Natura 2000 Szachownica, w tym w szczególności na murawy kserotermiczne i kwaśne

buczyny. Jeżeli będzie to konieczne, zostaną zaplanowane odpowiednie środki zaradcze oraz działania minimalizujące wpływ działań na te siedliska. Ważną częścią operatu będzie oszacowanie wpływu przedsięwzięcia na nietoperze. Wykonawca operatu określi w jaki sposób należy przeprowadzić prace, aby nie naraziły one tych zwierząt na negatywne oddziaływanie.

Realizacja zgodnie z harmonogramem.

Harmonogram projektu zakładał wykonanie od I kwartału 2014 r. zadań związanych z uzyskaniem uzgodnień koniecznych do realizacji projektu w ramach działania A.2 *Uzyskanie uzgodnień koniecznych do realizacji*. W związku z powyższym :

– od marca 2014 r. trwały prace związane z przygotowaniem projektu zarządzenia w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Szachownica”. Zarządzenie wydano 7 maja 2014 r.

– 24 kwietnia 2014 r. wydano Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Szachownica PLH240004, którego zapisy potwierdzają konieczność realizacji przewidzianych w projekcie działań.

– 29 sierpnia 2014 r. zorganizowano spotkanie z przedstawicielami Nadleśnictwa Kłobuck w celu szczegółowego omówienia projektu, w tym zakresu planowanych prac. Dyskutowano również na spotkaniu w jaki sposób Lasy Państwowe mogą udostępnić teren planowanych robót do celów realizacji projektu;

– w trybie przetargu nieograniczonego zgodnie z ustawą Prawo Zamówień Publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r. wyłoniono wykonawcę na opracowanie operatu oddziaływania planowanych prac na środowisko. Umowa z firmą Ekologic Michał Stopczyński znak: WOF-I.262.14.2014 podpisana została 12.08.2014 r. W „DELIVERABLE PRODUCTS OF THE PROJECT” oryginalnie termin realizacji działań obejmujących:

– zmianę zapisów zarządzenia w/s zadań ochronnych dla rezerwatu „Szachownica”, oraz

– uzyskanie zgody zarządcy terenu na wykonanie prac, zaplanowano na 31/03/2015r.

Zadanie związane ze zmianą zarządzenia zostało zrealizowane 7 maja 2014 r., natomiast w odniesieniu do zadania dotyczącego uzyskania zgody zarządcy terenu na wykonanie prac termin ten jest nadal możliwy do osiągnięcia.

W „DELIVERABLE PRODUCTS OF THE PROJECT” oryginalnie termin realizacji działania obejmującego opracowanie operatu oddziaływania prac na środowisko zaplanowano na 31/05/2015. Termin ten jest nadal możliwy do osiągnięcia.

W “MILESTONES OF THE PROJECT” oryginalnie termin realizacji działania obejmującego uzyskanie uzgodnień (dokumentów) koniecznych do realizacji projektu zaplanowano na 31/05/2015. Termin ten jest nadal możliwy do osiągnięcia.

5.1.3. Action B nie dotyczy

5.1.4. Action C.1 Wykonanie zabezpieczenia stropu Jaskini Szachownica

Realizacja zgodnie z harmonogramem. W „DELIVERABLE PRODUCTS OF THE PROJECT” w ramach realizacji działania oryginalnie:

– na 31/10/2015 zaplanowano termin podpisania protokołu wykonania robót w roku 2015;

– na 31/10/2016 zaplanowano termin podpisania protokołu końcowego wykonania robót.

Terminy te są nadal możliwe do osiągnięcia.

W "MILESTONES OF THE PROJECT" w ramach realizacji działania oryginalnie:

- wykonanie zabezpieczenia jaskini w roku 2015 zaplanowano na 31/10/2015,
- wykonanie całkowitego zabezpieczenia jaskini zaplanowano na 31/10/2016.

Terminy te są nadal możliwe do osiągnięcia. Przewidujemy realizację działania w zaplanowanym terminie – do 31.10.2016 r.

5.1.5. Action D.1 - Monitoring wpływu działań w ramach projektu

Termin realizacji działania I kwartał 2015 – IV kwartał 2017 r. W "MILESTONES OF THE PROJECT" oryginalnie termin realizacji działania polegającego na powołaniu zespołu monitorującego, działanie D.1 zaplanowano na 31/03/2015 termin ten jest nadal możliwy do osiągnięcia. Przewidujemy realizację działania w zaplanowanym terminie.

5.1.6. Action D.2 Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także przywrócenie funkcji ekosystemu

Termin realizacji działania I kwartał 2015 – IV kwartał 2016 r. W „DELIVERABLE PRODUCTS OF THE PROJECT” oryginalnie termin realizacji działania zaplanowano na 15/12/2016. Termin ten jest nadal możliwy do osiągnięcia. Przewidujemy realizację działania w zaplanowanym terminie.

5.1.7. Action E.1 Wykonanie strony internetowej projektu

Celem działania jest promocja projektu oraz ekologiczna edukacja medialna za pomocą Internetu. Realizacja przebiega zgodnie z harmonogramem. Postępowanie mające na celu wyłonienie wykonawcy zadania wszczęto 19.03.2014 r. Umowa z wykonawcą witryny – firmą CONCEPT Intermedia znak: WOF-I.262.2.2014 podpisana została 23.04.2014 r.

Zgodnie z planem w ramach realizacji działania E.1 *Wykonanie strony internetowej projektu* do końca czerwca 2014 r. uruchomiona została strona internetowa, na której dostępne są założenia i cele projektu, dane o lokalizacji i opis walorów przyrodniczych obiektu, informacje o współfinansujących, oraz publikacje i linki związane z tematyką projektu, a także informacje dotyczące bieżącego postępu prowadzonych prac. Uruchomienie strony internetowej pozwoliło na szerszą popularyzację oraz upublicznienie działań podejmowanych w ramach realizacji projektu. Protokół odbioru strony podpisano 26.06.2014 r. Adres strony internetowej: www.lifeszachownica.pl.

W „DELIVERABLE PRODUCTS OF THE PROJECT” oryginalnie termin realizacji działania, którego wykonanie potwierdza protokół odbioru strony internetowej zaplanowano na 30/06/2015. Termin ten został dotrzymany.

Ze względu na konieczność ciągłego uzupełniania treści na stronie internetowej wnosimy o wydłużenie czasu trwania przedmiotowego działania do końca II kwartału 2017 r.

5.1.8. Action E.2 Wykonanie tablic informacyjnych i pamiątkowych

Termin realizacji działania I i II kwartał 2015 oraz IV kwartał 2016 r. Zgodnie z wnioskiem montaż tablic informacyjnych w miejscu realizacji projektu przewidziany był na rok 2015 r. Termin wskazany we wniosku jest nadal możliwy do osiągnięcia. Przewidujemy realizację działania w zaplanowanym terminie.

5.1.9. Action E.3 Wykonanie sprawozdania w języku niespecjalistycznym

Termin realizacji działania zaplanowano na III i IV kwartał 2016. W „DELIVERABLE PRODUCTS OF THE PROJECT” oryginalnie termin realizacji działania zaplanowano na

31/12/2016 termin ten jest nadal możliwy do osiągnięcia. Przewidujemy realizację działania w zaplanowanym terminie.

5.1.10. Action E.4 Kampania promocyjna i informacyjna dotycząca ochrony nietoperzy

Celem działania jest rozpowszechnienie wiedzy o projekcie i potrzebie ochrony nietoperzy, oraz poprawa świadomości ekologicznej społeczeństwa.

W zakresie działania E.4 *Kampania promocyjna i informacyjna dotycząca ochrony nietoperzy* w projekcie przewidziano podejmowanie działań upowszechniających, w ramach których przedstawiciele zespołu projektowego promowali projekt poprzez:

- a) udział w konferencjach wraz z prezentacją o Projekcie:
 - 28-30.03.2014 r. Ogólnopolska Konferencja Chiropterologiczna
 - 7-9.05.2014 r. Sympozjum Jurajskie;
- b) udział w szkoleniu organizowanym przez GDOŚ poświęconym tematyce projektów współfinansowanych ze środków LIFE+, na którym przedstawiono prezentację dotyczącą projektu;
- c) 29.08.2014 r. spotkanie z przedstawicielami Nadleśnictwa Kłobuck, na którym przedstawiono prezentację dotyczącą projektu oraz dotyczącą wniosków wykonawcy Projektu technicznego po przeprowadzeniu wstępnych badań w jaskini;
- d) na stronie internetowej RDOŚ w Katowicach ukazały się krótkie informacje:
 - 29.07.2014 r. informacja wprowadzająca do projektu,
 - 29.07.2014 r. informacja w zakładce AKTUALNOŚCI informująca o podpisaniu umowy z wykonawcą projektu technicznego zabezpieczenia Jaskini Szachownica przed niekontrolowanym zawałem stropu,
 - 31.07.2014 r. Apel o powstrzymanie się od penetracji jaskini Szachownica wraz z przytoczeniem konsekwencji prawnych łamania zakazu.
 - uzupełniono dane dotyczące prowadzonych przez tut. Dyрекcję projektów oraz źródeł ich finansowania. Informacje te zawierały odesłanie do strony internetowej projektu;
- e) 1.08.2014 r. w prasie (Gazeta Wyborcza) ukazał się Apel o powstrzymanie się od penetracji jaskini Szachownica wraz z przytoczeniem konsekwencji prawnych łamania zakazu;
- f) 5 sierpnia 2014 r. na stronie internetowej OTON ukazał się artykuł pracowników RDOŚ w Katowicach, wprowadzający do projektu;
- g) rozpoczęto działania związane z przygotowaniem konferencji wprowadzającej do projektu, którą zaplanowano na 2-3.10.2014 r.
 - podpisano umowę na wynajem sali w Hotelu Podlesice
 - rozesłano zaproszenia
 - ustalono następujące tematy referatów:
 - Stan ochrony nietoperzy na obszarach Natura 2000,
 - Pozyskiwanie środków na projekty dotyczące ochrony przyrody z Instrumentu Finansowego LIFE+,
 - prezentacja projektu LIFE12 NAT/PL/000012,
 - Ocena stateczności Jaskini Szachownica I w świetle przeprowadzonych badań,

- Znaczenie Jaskini Szachownica wśród innych obiektów ważnych dla nietoperzy w Polsce, w tym na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej,
- Monitoring zimowania nietoperzy w Jaskini Szachownica,
- Dynamika aktywności nietoperzy w Jaskini Szachownica podczas swarmingu,
- Wpływ krat w otworach wejściowych jaskiń na rojenie nietoperzy.

W ramach realizacji ww. działania w „DELIVERABLE PRODUCTS OF THE PROJECT” oryginalnie termin realizacji zadania obejmującego wykonanie materiałów i gadżetów promocyjnych, zaplanowano na 30/06/2014.

W związku z działaniem E.4, 7.07.2014 r. podpisano umowę znak: WOF-I.262.8.2014 z wykonawcą firmą Pro-Factum na wykonanie zadania pn. “Dostawa materiałów promocyjnych w ramach zadania E.4 Kampania promocyjna i informacyjna dotycząca ochrony nietoperzy projektu LIFE+ nr LIFE12 NAT/PL/000012 pn. Carrying out necessary conservation work on a territory of Szachownica Cave designated within Natura 2000 / Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 Szachownica”, w tym: foldery, ulotki, plakaty, teczki, torby, napędy pendrive. Termin dostarczenia materiałów promocyjnych wyznaczono na 30.08.2014 r. (Wykonawcę zamówienia wyłoniono w trybie przetargu nieograniczonego zgodnie z ustawą Prawo Zamówień Publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r.) W związku z odstąpieniem ww. wykonawcy od umowy (pismo z dnia 06.08.2014 r.), aby zagwarantować sprawną i rzetelną realizację zamówienia, kolejnego wykonawcę zlecenia obejmującego ww. zakres wyłoniono w trybie zapytania ofertowego. 19.08.2014 r. podpisano umowę znak: WOF-I.262.18.2014 z firmą S-Print 2 z siedzibą w Katowicach, wskazując termin realizacji zadania na 01.09.2014 r. Zadanie zostało zrealizowane w terminach wynikających z podpisanej umowy.

Zmiany, w stosunku do terminów przewidzianych w harmonogramie, nie będą miały wpływu na efekt rzeczowy ani też ekologiczny projektu, a ich wprowadzenie, zgodnie z zapisami Postanowień Wspólnych, konsultowane było z monitorem projektu.

W ramach realizacji ww. działania w „DELIVERABLE PRODUCTS OF THE PROJECT” oryginalnie termin zakończenia zadania obejmującego wykonanie publikacji pokonferencyjnych, zaplanowano na 31/12/2016. Termin ten jest nadal możliwy do dotrzymania.

5.1.11. Action F. 1 Powołanie Zespołu Projektowego i koordynacja działań

Celem działania jest zapewnienie prawidłowej realizacji projektu poprzez wytypowanie zespołu specjalistów posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawnej i profesjonalnej organizacji oraz przeprowadzenia prac projektowych. Realizacja przebiega zgodnie z harmonogramem. W “MILESTONES OF THE PROJECT” oryginalnie termin realizacji działania polegającego na powołaniu zespołu projektowego, zaplanowano na 31/03/2014 termin ten został dotrzymany.

Zgodnie z założeniami przedmiotowego dokumentu, w ramach działania nr F.1 *Powołanie Zespołu Projektowego i koordynacja działań* od I kwartału 2014 r. trwały prace związane z powołaniem zespołu projektowego, którego zaangażowanie umożliwiło koordynację działań przewidzianych w projekcie:

- do 28.03 br. przeniesiono jednego pracownika w ramach korpusu Służby Cywilnej (termin rozpoczęcia wykonywania obowiązków od 1 kwietnia 2014r.)

- do 31.03 br. czterej pracownicy RDOŚ otrzymali powierzenia obowiązków w związku z wykonywaniem zadań w projekcie LIFE+ (termin rozpoczęcia wykonywania obowiązków od 1 kwietnia 2014r.)
- do 31.03 br. przeprowadzono konkurs na stanowisko asystenta koordynatora projektu (ze względu na okres wypowiedzenia umowy na poprzednim stanowisku pracy osoba ta rozpoczęła wykonywanie obowiązków od 1 maja 2014 r.)

Do 31.03 br. dokonano wszelkich ustaleń w zakresie zasad realizacji projektu w strukturach jednostki dotyczących przepływu dokumentów związanych z realizacją projektu, które pozwolą na terminową realizację działań zgodnie z przewidzianym harmonogramem.

Ponadto w ramach realizacji działania F.1 dokonano także przewidzianych w projekcie zakupów:

- samochód marki Opel Mokka 4x4 1.4 benzyna. Umowę znak: WOF-I.2612.4.2014 podpisano 9 czerwca 2014 r. Termin dostawy - do 31 października 2014 r. (Wykonawcę zamówienia wyłoniono w trybie zapytania ofertowego).
- sprzęt komputerowy:
 - 3 Notebooki marki Lenovo IdeaPad Z710 I 7-4700MQ,
 - 1 Notebook marki ThinkPad T440p i7-4700 Win 7/8 Pro
 - Drukarka OKI C822n
 - Skaner Plustek OpticPro A320 A3
 - Projektor Epson EH-TW5200
 - Oprogramowanie Microsoft Office 2013 Home&Business PL PKC
 (Wykonawcę zamówienia wyłoniono w trybie przetargu nieograniczonego zgodnie z ustawą Prawo Zamówień Publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r. – data wszczęcia postępowania 30.05.2014 r.). Umowa z wykonawcą zadania Maćkowski Jakub Centrum Szkolenia Komputerowego znak: WOF-I.262.10.2014 została podpisana 07.07.2014 r.
- Sprzęt fotograficzny:
 - aparat Canon 60 +, obiektyw szerokokątny Sigma 10-20, lampa błyskowa, statyw, 2 karty pamięci, torba, filtru uV i polaryzacyjny, torba;
 - Oprogramowanie: CorelDraw GS X5, Photoshop CS6 Win PL.

5.1.12. Action F.2 Audyt

Celem działania jest minimalizacja ryzyka niezgodności przeprowadzonych działań z krajowym ustawodawstwem oraz z postanowieniami wspólnymi LIFE+. Realizacja zadania zaplanowana została na dwa okresy: IV kwartał 2014 – I kwartał 2015 oraz IV kwartał 2016 r.. Zgodnie z wnioskiem pierwszy audyt przewidziany został do wykonania do końca I kwartału 2015 r. Termin wskazany we wniosku jest nadal możliwy do osiągnięcia. Przewidujemy realizację działania w zaplanowanym terminie.

5.1.13. Action F.3 Tworzenie sieci z innymi projektami LIFE lub z innymi projektami

Celem działania jest zapoznanie się beneficjenta z podobnymi pracami przeprowadzonymi i zakończonymi z powodzeniem, oraz wzrost kwalifikacji członków zespołu projektowego. Realizacja przebiega zgodnie z harmonogramem.

W ramach realizacji działania F.3 *Tworzenie sieci z innymi projektami LIFE lub z innymi projektami* prowadzono wymianę doświadczeń za pośrednictwem telefonu, oraz poczty elektronicznej z przedstawicielami:

- projektu pn. "Ochrona siedlisk kserotermicznych w obszarach Natura 2000 na Wyżynie Miechowskiej" LIFE12 NAT/PL/000053;
- projektu LIFE pn. "Ochrona populacji bociana białego na terenie obszaru Natura 2000 Ostoja Warmińska" LIFE09 NAT/PL/000253;
- komitetu monitorującego projekt pn. „Utrwalenie efektów ekologicznych związanych z udostępnieniem Jaskini Głębokiej na Górze Zborów”.

Do przedstawicieli ww. projektów skierowano zaproszenia na organizowaną w dniach 2-3.10.2014 r. Konferencję wprowadzającą do projektu. Do udziału w konferencji zaproszono również przedstawicieli projektów:

- „Ochrona populacji siedlisk nietoperzy w byłej kopalni bazaltu w Mayener Grubenfeld” (The Mayener Grubenfeld Project) oraz;
- „Wdrażanie zadań ochronnych na obszarach sieci Natura 2000 i rezerwatach przyrody w województwie lubelskim", który obejmuje między innymi wykonanie działań ochronnych na siedliskach nietoperzy w kamieniołomie komorowym w Bochothnicy poprzez fizyczne zabezpieczenie przed zawałem stropów obiektu oraz zabezpieczenie wejść.

5.1.14. Action F.4 Plan komunikacji po zakończeniu realizacji projektu w ramach LIFE+

Realizacja zgodnie z harmonogramem.

W „DELIVERABLE PRODUCTS OF THE PROJECT” oryginalnie termin realizacji działania zaplanowano na 31/12/2016 termin ten jest nadal możliwy do osiągnięcia. Przewidujemy realizację działania w zaplanowanym terminie.

5.1.15. Action F.5 Plan ochrony po zakończeniu realizacji projektu LIFE+

Realizacja zgodnie z harmonogramem, realizację działania zaplanowano na okres III i IV kwartał 2016 r. W „DELIVERABLE PRODUCTS OF THE PROJECT” oryginalnie termin realizacji działania zaplanowano na 31/12/2016. Termin ten jest nadal możliwy do osiągnięcia.

W “MILESTONES OF THE PROJECT” oryginalnie termin realizacji działania zaplanowano na 31/12/2016. Termin ten jest nadal możliwy do osiągnięcia. Przewidujemy realizację działania w zaplanowanym terminie.

5.2. Availability of appropriate licences and authorisations (if relevant; as indicated in the proposal).

Harmonogram projektu w ramach realizacji działania A.2 *Uzyskanie uzgodnień koniecznych do realizacji* zakładał uzyskanie formalnej zgody zarządzającego terenem (w tym przypadku Nadleśnictwa Kłobuck, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach) na przeprowadzenie prac na obszarze zarządzanym przez ww. jednostkę. W związku z powyższym 29 sierpnia 2014 r. zorganizowano spotkanie z przedstawicielami Nadleśnictwa Kłobuck w celu szczegółowego omówienia projektu, w tym zakresu planowanych prac. Na spotkaniu dyskutowano między innymi w jaki sposób Lasy Państwowe mogą udostępnić teren planowanych robót do celów realizacji projektu. Podczas spotkania przedstawiciele Nadleśnictwa wskazali, iż przedmiotowa zgodna nie może być udzielona beneficjentowi projektu (RDOŚ w Katowicach) lecz wykonawcy właściwych prac zabezpieczających.

W „DELIVERABLE PRODUCTS OF THE PROJECT” oryginalnie termin realizacji działania zaplanowano na 31.03.2015 r.

W związku z faktem, iż wykonawca wyłoniony musi być w trybie przetargu, a co za tym idzie wskazanie podmiotu odpowiedzialnego za przeprowadzenie prac możliwe będzie dopiero po rozstrzygnięciu przetargu (na przełomie kwietnia i maja 2015 r.) wydaje się, że dotrzymanie terminu uzyskania zezwolenia do 31 marca 2015 r. będzie niemożliwe. W związku z powyższym zwracamy się z prośbą o zmianę przedmiotowego terminu w tabeli „DELIVERABLE PRODUCTS OF THE PROJECT” na 30 czerwca 2015 r.

5.3. Envisaged progress until next report.

- What will be done during next 4-7 months, i.e. up to the next progress report. Describe the development of different tasks or entities and envision of the milestones to be achieved; next PR or mid-term report, all field work finished, infrastructure construction finished etc.

W najbliższym etapie realizacji projektu (do końca kwietnia 2015 r.) planuje się następujące działania:

ACTION A.1. Sporządzenie dokumentacji technicznej wykonania zadania

Koordinacja działania; współpraca z wykonawcą oraz odbiór dokumentacji technicznej koniecznej dla realizacji działania C.1: Wykonanie zabezpieczenia stropu Jaskini Szachownica
Planowany termin realizacji działania do dnia 31.03.2015 r.

ACTION A.2: Uzyskanie uzgodnień koniecznych do realizacji projektu

1. Dokument potwierdzający zgodę zarządzającego terenem na przeprowadzenia prac.

W ramach tej części działania nastąpi uzyskanie od Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasów Państwowych Nadleśnictwa Kłobuck zgody na wykonanie zadań na terenie leśnym, będącym w zarządzie ww. jednostki.

Planowany termin realizacji działania do dnia 31.03.2015.

2. Opracowanie operatu oddziaływania prac projektowych na środowisko.

Koordinacja działania oraz odbiór dokumentacji

Planowany termin realizacji: do dnia 31.05.2015 r.

ACTION C.1: Wykonanie zabezpieczenia stropu Jaskini Szachownica

Wyłonienie wykonawcy działania.

Planowany termin realizacji: I kwartał 2015 r.

ACTION D.1: Monitoring wpływu działań w ramach projektu

Wyłonienie Zespołu monitorującego prawidłowość wykonania zadania C.1: Wykonanie zabezpieczenia stropu Jaskini Szachownica

Planowany termin realizacji: I kwartał 2015 r.

ACTION D.2: Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także przywrócenie funkcji ekosystemu

W ramach przedmiotowego działania w I kwartale 2015 r. nastąpi wyłonienie wykonawcy działania.

ACTION E.1: Wykonanie strony internetowej projektu

W ramach przedmiotowego działania planuje się zapewnienie funkcjonowania oraz bieżącego uzupełniania serwisu internetowego projektu przez pracowników Regionalnej Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach.

Planowany termin realizacji działania przez cały okres trwania projektu.

ACTION E.2: Wykonanie tablic informacyjnych i pamiątkowych

Wyłonienie wykonawcy działania.

Planowany termin realizacji działania - I kwartał 2015 r.

Opracowanie projektu graficznego oraz wykonanie i montaż (wraz z transportem) 2 sztuk tablic.

Planowany termin montażu tablic: do dnia 30.06.2015 r.

ACTION E.3: Wykonanie sprawozdania w języku niespecjalistycznym

Nie dotyczy.

Działanie będzie realizowane w dłuższej perspektywie czasowej.

ACTION E.4: Kampania promocyjna i informacyjna dotycząca ochrony nietoperzy

1. Działania upowszechniające - pracownicy Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach

Spotkanie informacyjne w siedzibie samorządu terytorialnego, w miejscu wykonywania projektu.

Zorganizowanie 2 spotkań w szkołach, których tematyką będzie ochrona nietoperzy.

Planowany termin realizacji: I kwartał 2015 r.

Zwracamy się z prośbą o przeniesienie kwoty 2000 € na przeprowadzenie wszystkich spotkań w szkołach z oszczędności pochodzących z zadania: Sporządzenie operatu oddziaływania zaproponowanych działań na środowisko (realizowanego w ramach działania A.2). We wniosku aplikacyjnym zaplanowano przeprowadzenie tego działania przez Zespół projektowy, jednak po analizie doszliśmy do wniosku, że szerszy przekaz treści ekologicznych zostanie uzyskany poprzez zlecenie tej części działania specjalistom zajmującym się takimi czynnościami. Środki na planowane działanie zostaną wydane z kategorii Pomoc zewnętrzna, gdyż zadanie to zostanie zlecone podwykonawcom za pomocą postępowania poniżej kwoty 30 000 €

Konferencja wprowadzająca

Zorganizowana zostanie 2-dniowa konferencja mająca na celu wprowadzenie do realizacji projektu. Podczas niej zaprezentowane zostaną cele, założenia i proponowane działania w celu ochrony populacji nietoperzy w jaskini. Ponadto przedstawione zostaną uwarunkowania realizacji projektu wynikające z jego lokalizacji.

Planowany termin realizacji działania 2-3 października 2014 r.

Planowany koszt zorganizowania konferencji wprowadzającej do projektu przewidziano na 6 600 €. Skalkulowano w tym koszty: przygotowania i wygłoszenia referatów, materiałów konferencyjnych, zakwaterowania uczestników konferencji, wyżywienia uczestników konferencji oraz koszty wynajęcia sali konferencyjnej. Na etapie konstruowania wniosku nie ujęto kosztów transportu podczas sesji terenowej oraz biletów wstępu do obiektów, które przybliżą jej uczestnikom charakterystykę Jaskini Szachownica oraz zaprezentują zasadność zastosowania metod górniczych podczas zabezpieczania do celów ochrony przyrody obiektów podziemnych. W związku z zasadnością przeprowadzenia tych działań w ramach konferencji zwracamy się z prośbą o możliwość ich sfinansowania w ramach posiadanych środków na przedmiotowe zadanie. Planowane wydatki nie spowodują zwiększenia kosztów zaplanowanych na realizację konferencji wprowadzającej do projektu.

W ramach promocji projektu zarówno na krajowych jak i międzynarodowych konferencjach nastąpi zlecenie osobie posiadającej stosowne wykształcenie oraz doświadczenie przygotowanie oraz wygłoszenie wystąpienia naukowego dotyczącego projektu.

Planowany termin realizacji działania I/II kwartał 2015 r.

W ciągu najbliższych siedmiu miesięcy planuje się uczestnictwo w spotkaniach (konferencjach i warsztatach) z referatem dotyczącym projektu oraz dystrybucję materiałów promocyjnych wytworzonych w ramach projektu Life+. Dodatkowo projekt będzie promowany na stronach internetowych, w tym portalach branżowych i społecznościowych związanych z turystyką.

Planujemy również w I kwartale 2015 r. wyłonienie wykonawcy akcji promocyjnej skierowanej do środowisk związanych z eksploracją jaskiń.

ACTION F.1: Powołanie Zespołu Projektowego i koordynacja działań

Zadanie będzie prowadzone pod nadzorem Zespołu projektowego.

W celu zapewnienia udziału w realizacji projektu przedstawicielom nauki oraz instytucjom działającym na rzecz ochrony przyrody przewiduje się przedstawienie założeń projektu, wykonanych już działań oraz efektów wytworzonych w ramach projektu podczas posiedzenia Regionalnej Rady Ochrony Przyrody, dzięki czemu wszelkie prace na terenie jaskini będą wykonywane pod ścisłym nadzorem środowisk zajmujących się ochroną przyrody.

Planowany termin realizacji działania IV kwartał 2014 r. / kwartał 2015 r.

Nastąpi odbiór, zapłata i oznakowanie samochodu terenowego w celu zapewnienia przejazdu pracowników Zespołu Projektowego, do miejsca działań związanych z projektem oraz podczas działań upowszechniających.

Planowany termin realizacji - październik 2014 r.

Dodatkowo w IV kwartale 2014 r. nastąpi zakup materiałów biurowych zużywalnych.

Zwracamy się z wnioskiem o zakup dodatkowo jednego urządzenia wielofunkcyjnego do drukowania oraz kopiowania dokumentów oraz programu komputerowego do zarządzania projektami. W związku z rozszerzeniem Zespołu projektowego nastąpiła konieczność wyposażenia osób zaangażowanych do realizacji projektu w ww. urządzenie biurowe. Koszt urządzenia 250 €. Mając na względzie konieczność prawidłowości procesu zarządzania zasobami, czasem i finansami projektu uzasadniony byłby również zakup oprogramowania Microsoft Project. Dodatkowe zakupy sprzętu i oprogramowania realizowane będą w ramach zaplanowanych we wniosku aplikacyjnym środków na sprzęt biurowy.

ACTION F.2: Audyt

W ramach przedmiotowego działania przewiduje się w IV kwartale 2014 r. wyłonienie wykonawcy działania.

Planowany termin realizacji pierwszego audytu to I kwartał 2015 r.

ACTION F.3: Tworzenie sieci z innymi projektami LIFE lub z innymi projektami

W ramach przedmiotowego działania zaplanowano wizytę członków Zespołu projektowego w Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie, w miejscu realizacji projektu polegającego na zabezpieczaniu przed zawaleniem nieczynnych kamieniołomów komorowych w Bochońcu. Celem tego działania będzie zapoznanie się Zespołu projektowego z doświadczeniami beneficjenta podobnego pod względem technicznymi i celem realizacji zadania. Planowany termin realizacji działania IV kwartał 2014 r.

ACTION F.4: Plan komunikacji po zakończeniu realizacji projektu w ramach LIFE+

Nie dotyczy.

Działanie będzie realizowane w dłuższej perspektywie czasowej.

ACTION F.5: Plan ochrony po zakończeniu realizacji projektu LIFE+

Nie dotyczy.

Działanie będzie realizowane w dłuższej perspektywie czasowej.

- Planned actions should also be indicated in the Gantt chart used to illustrate progress:

Tasks/ Activities		2014				2015				2016				2017			
		1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T
Overall project schedule	Proposed	Start date				Mid-Term				End date							
	Actual	●		X			●			X						X	
		X=Progress reports															
Action A.1 Sporządzenie dokumentacji technicznej wykonania zadania	Proposed			■	■	■											
	Actual		■	■	■												
Action A.2 Uzyskanie uzgodnień koniecznych do realizacji projektu	Proposed	■	■	■	■	■	■										
	Actual		■	■	■												
Action C.1 Wykonanie zabezpieczenia stropu Jaskini Szachownica	Proposed					■	■	■	■	■	■	■	■				
	Actual																
Action E.1 Wykonanie strony internetowej projektu	Proposed	■	■														
	Actual	■	■	■	■												
Action E.4 Kampania promocyjna i informacyjna dotycząca ochrony nietoperzy	Proposed		■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	
	Actual		■	■	■												
Action F.1 Powołanie Zespołu Projektowego i koordynacja działań	Proposed	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■		
	Actual	■	■	■													
Action F.3 Tworzenie sieci z innymi projektami LIFE lub z innymi projektami	Proposed			■		■				■							
	Actual		■	■	■												

Na powyższym wykresie zaznaczone zostały tylko działania, które zostały już rozpoczęte lub te które miały się rozpocząć w I, II i III kwartale 2014 r. Natomiast działania, które są planowane do realizacji od IV kwartału 2014 r. będą realizowane zgodnie z zakładanym we Wniosku harmonogramem.

6. Financial part

6.1. Putting in place of the accounting system.

Podstawą systemu rachunkowości w projekcie są przepisy dotyczące finansów Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach:

- ustawa z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 885, z późn. zm.).
- ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330, z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289);
- Przepisy Wspólne 2012

W Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach prowadzi się wyodrębnioną ewidencję zdarzeń gospodarczych dla przedsięwzięć z zakresu programu LIFE + w ramach jednolitego dla całej jednostki informatycznego systemu księgowego QNT. Dla dowodów księgowych dot. programu LIFE 12 NAT/PL/000012 utworzone zostały oddzielne konta księgowe z jednolitą symboliką 00002 będącą środkowym członem numeru konta, i tak np. konto rozliczeń z tyt. wynagrodzeń osobowych dla pracowników związanych z LIFE+ oznaczone zostało numerem 231-00002-001. Każdorazowa rejestracja dokumentów księgowych wymusza podanie wszystkich danych jednoznacznie identyfikujących powstałe zdarzenie gospodarcze, w tym również uwzględniające podział na realizowane w jednostce projekty unijne. Dokumenty księgowe dot. programu LIFE+ oznaczone są w pozycji Projekt: LIFE+ Wykonanie zabiegów ochrony przyrody na terenie SOOS Natura 2000 Szachownica. System ten umożliwia dokonanie analizy operacji finansowych z uwzględnieniem czasu, miejsca oraz rodzaju kosztów i wydatków. Pozwala na dokonanie analizy zaistniałych zdarzeń i aktualnej sytuacji finansowej w każdym dowolnym momencie realizacji projektu, umożliwia również sporządzanie zestawień i wydruków w dowolnej konfiguracji danych i informacji wraz z podsumowaniem cząstkowym i łącznym. Rejestracja zdarzeń gospodarczych i operacji finansowych związanych z projektem LIFE+ w systemie informatycznym QNT umożliwia prowadzenie analitycznego systemu księgowego zgodnie z wytycznymi zawartymi w Przepisach Wspólnych projektu.

6.2. Continued availability of co financing.

Projekt jest współfinansowany przez NFOŚiGW, zgodnie z umową nr 872/2013/Wn/OP-WK-LF/D z 05.12.2013 r.

6.3. Costs incurred (summary by cost category and relevant comments).

Fill in the following table concerning the incurred project costs:

Budget breakdown categories	Total cost in €	Costs incurred from the start date to 26.09.2014 r. w €	% of total costs
1. Personnel	248 640	19 155,28	7,70
2. Travel and subsistence	14 680	76,27	0,52
3. External assistance	183 100	1 359,80	0,74
4. Durable goods			
Infrastructure	1 990 236	0	0
Equipment	25 000	0	0
Prototype	0	0	0
5. Land purchase / long-term lease	0	0	0
6. Consumables	4 000	0	0
7. Other Costs	33 400	540,56	1,62
8. Overheads	81 000	10 401,55	12,84
TOTAL	2 580 056	31 533,46	1,22

*) If the Commission has officially approved a budget modification indicate the breakdown of the revised budget

***) Calculate the percentages by budget lines: How many % of the budgeted personnel costs are incurred by xx.xx.xxxx

Najwięcej środków wydano do tej pory na wynagrodzenia pracowników tj. 19155,28 €. Zmiany w kategorii kosztów osobowych oraz zastosowane stawki wynagrodzeń nie mają wpływu na pierwotnie zaplanowany budżet.

Pozostałe koszty są niewielkie, gdyż są związane z bieżącymi działaniami takimi jak: udział w konferencjach i warsztatach szkoleniowych związanych z promocją projektu. Ponadto podpisane są umowy na wydatki związane z dostarczeniem samochodu, sporządzenie dokumentacji technicznej wykonania zadania oraz wykonanie operatu oddziaływania planowanych prac na środowisko na łączną kwotę 125 128,92 €.

Action number and name	Foreseen costs	Spent so far	Remaining	Projected final cost
Action A1 Sporządzenie dokumentacji technicznej wykonania zadania	125 220,00	0	125 220,00	125 220,00
Action A2 Uzyskanie uzgodnień koniecznych do realizacji projektu	6 220,00	0	6 220,00	6 220,00

Action C1 Wykonanie zabezpieczenia stropu Jaskini Szachownica	1 990 236,00	0	1 990 236,00	1 990 236,00
Action D1 Monitoring wpływu działań w ramach projektu	26 300,00	0	26 300,00	26 300,00
Action D2 Ocena wpływu społeczno-gospodarczego planowanych działań na lokalną gospodarkę i społeczeństwo, a także przywrócenie funkcji ekosystemu	2 500,00	0	2 500,00	2 500,00
Action E1 Wykonanie strony internetowej projektu	5 000,00	1 359,80	3 640,20	5 000,00
Action E2 Wykonanie tablic informacyjnych i pamiątkowych"	1 640,00	0	1 640,00	1 640,00
Action E3 Wykonanie sprawozdania w języku niespecjalistycznym	220,00	0	220,00	220,00
Action E4 Kampania promocyjna i informacyjna dotycząca ochrony nietoperzy	37 760,00	540,56	37 219,44	37 760,00
Action F1 Powołanie Zespołu Projektowego i koordynacja działań	282 500,00	19 231,55	263 268,45	282 500,00
Action F2 Audyt	9 000,00	0	9 000,00	9 000,00
Action F3 Tworzenie sieci z innymi projektami LIFE lub z innymi projektami	12 300,00	0	12 300,00	12 300,00
Action F4 Plan komunikacji po zakończeniu realizacji projektu w ramach LIFE+	160,00	0	160,00	160,00
Action F5 Plan ochrony po zakończeniu realizacji projektu LIFE+	0	0	0	0
OVERHEADS	81 000,00	10 401,55	70 598,45	81 000,00
TOTAL	2 580 056,00	31 533,46	2 548 522,54	2 580 056,00

7. Annexes

7.1. Partnership agreements

Nie dotyczy.

7.2. Deliverables (if relevant, e.g. management plans)

**KSEROKOPIA PLANU OCHRONY DLA REZERAWTU
KSEROKOPIA PLANU ZADAŃ OCHRONNYCH DLA NATURA 2000**

7.3. Maps, drawings, technical designs, technical memos etc. as appropriate.

Nie dotyczy

7.4. Output indicators. Definition.

7.5. Other

1. Umowa nr WOF-I.262.7.2014 z Głównym Instytutem Górnictwa na realizację zadania obejmującego wykonanie projektu technicznego zabezpieczenia Jaskini Szachownica przed niekontrolowanym zawałem stropu.
2. Umowa nr WOF-I.262.14.2014 z firmą Ekologic Michał Stopczyński na operat do sporządzenia opracowania pn. „Wykonanie operatu oddziaływania na środowisko dla działania polegającego na wykonaniu fizycznego zabezpieczenia stropu Jaskini Szachownica przed niekontrolowanym zawałem”.
3. Umowa nr. WOF-I.262.10.2014 z Centrum Szkolenia Komputerowego Maćkowski Jakub na dostawę sprzętu komputerowego oraz protokół odbioru przedmiotu zamówienia.
4. Umowa nr WOF-I.262.4.2014 z firmą MM Cars sp. z o.o. na dostawę samochodu marki Opel Mokka.
5. Umowa nr WOF-I.262.18.2014 z firmą S-Print 2 na wykonanie i dostawę materiałów promocyjnych oraz protokół odbioru z wykonania zadania.
6. Umowa nr WOF-I.262.15.2014 z firmą Bodeko Hotele sp. z o.o. na usługę zapewnienia pobytu osób zaproszonych na konferencję inauguracyjną projekt LIFE+ .
7. Umowa nr WOF-I.262.2.2014 z Concept Intermedia Marek Jagodziński na wykonanie strony internetowej projektu oraz protokół odbioru z wykonania zadania.
8. Kserokopia notatki ustaleń z klientem spisanej przez przedstawiciela Głównego Instytutu Górnictwa podczas przeprowadzonych oględzin w jaskini w dniu 25 lipca 2014 r.
9. Protokół ze spotkania informacyjnego przeprowadzonego w Nadleśnictwie Kłobuck w dniu 29 sierpnia 2014 r.
10. Interpretacja Dyrektora Izby Skarbowej w Katowicach w sprawie odzyskania podatku VAT w związku z realizacją projektu.
11. Materiały promocyjne: ulotka, folder teczka, plakat, notes, smycz, pendrive, torba.